

اثر مهم نظامی گنجوی به ترکی درآمد

به کوشش وابستگی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران دراستانبول، کتاب «هفت پیکر» نظامی گنجوی به زبان ترکی استانبولی و به صورت منظوم ازسوی انتشارات «بیلگی» چاپ و منتشر شد. به گزارش روابط عمومی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، کتاب «هفت پیکر» با ترجمه منظوم ناجی توکماک، استاد زبان وادبیات فارسی، در ۲۸۴ صفحه و شمارگان یک هزار نسخه منتشر شده است.

این مترجم و پژوهشگر ترک در مقدمه ترجمه اش براین اثر نوشته است، «نظامی گنجوی نه تنها در ادبیات فارسی، بلکه در سراسر جهان اسلام ازجمله در امپراتوری عثمانی، تأثیرگذار بوده است. بسیاری از شاعران ترک زبان تحت تأثیر سبک و آثار او بوده اند. اشعار حماسی و عاشقانه نظامی، به خصوص منظومه های پنج گانه (پنج گنج) همچون «خسرووشرین» و «لیلی ومجنون» الهام بخش بسیاری از شاعران ترک بوده است. بسیاری از شاعران کلاسیک عثمانی مانند فضولی و یحیی بیگ، به طور مستقیم از نظامی تأثیر گرفته اند. فضولی منظومه ای با نام «لیلی ومجنون» نوشته که الهام گرفته از اثر نظامی است و در ادبیات ترکی استانبولی نیز جایگاه والایی دارد. «هفت پیکر» از مثنوی های نظامی است که به نام های «هفت گنبد» و «پهرام نامه» نیز مشهور است.

ناجی توکماک با ۵۲ سال سابقه تدریس زبان و ادبیات فارسی، یکی از چهره های برجسته در حوزه زبان و ادبیات فارسی در ترکیه است. او دکتری زبان فارسی را در سال ۱۳۳۵ از دانشگاه تهران گرفته و هفده سال ریاست گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه استانبول را برعهده داشته است و فعالیت هایی انجام داده که نقش مهمی در گسترش و ترویج زبان و ادبیات فارسی در ترکیه ایفا کرده است.

تازه‌های کتاب

۳ کتاب تازه از نشر سخن منتشر شد

- روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه قاجار (جلد هشتم)

«روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه قاجار» مجموعه ای است ارزشمند ونفیس که به همت بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار و نشر سخن منتشر شده است و بخشی از تاریخ ایران را از قلم یکی از پادشاهان شناخته شده آن بازگو می کند. مجلد پیش رو که به کوشش مجید عبدالمین گردآوری و تدوین شده، است از جمادی الاول ۱۲۹۶ تا رمضان ۱۲۹۷ق را دربر می گیرد. در این جلد همچون مجلدات قبل، علاوه بر پرداختن به رویدادهای دارالخلافه تهران و گزارش هایی از عزل ونصب های حکومتی، شرح مسبوطی از سفرهای ناصرالدین شاه

به مناطق بیلابلی همچون لار، لاریجان، سوادکوه وکلاردشت آمده است.

مشخصات کتاب

روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه قاجار (جلد هشتم) / به کوشش مجید عبدالمین / ۳۹۰ صفحه / ۵۵۰ هزار تومان

- مردم شناسی فرهنگ، کار و تولید و فرآوری خوراک و پوشاک

این کتاب دربردارنده گفتارهایی درباره مردم شناسی اقتصادی و مباحثی مرتبط با فرهنگ کار و تولید و پاره ای از فرآورده های کالایی و خوراکی و پوشاکی است که در چهار بخش تنظیم شده است. پس از معرفی بنیادهای اولیه کار و تولید با تأکید بر کشاورزی، محصولات زراعی و بازار آن ها (بخش نخست)، به فنون و هنر آشپزی و خورد و خوراک و تاریخچه و فرایند شکل گیری و تحول آشپزی پرداخته شده است (بخش دوم). سپس مقالاتی در باب فن و هنر فراوری پوشاک آمده (بخش سوم) و در بخش پایانی تعدادی از رسالات قدیم و تحقیقات جدید در زمینه مبادله کالا، فنون کشاورزی، آشپزی، پوشاک و غیره معرفی و نقد شده است.

مشخصات کتاب

مردم شناسی فرهنگ، کار و تولید و فرآوری خوراک و پوشاک / نوشته علی بلوکباشی / ۶۸۸ صفحه / ۸۹۰ هزار تومان

- واج شناسی شاهنامه، پژوهشی درخوانش واژگان شاهنامه

یکی از بایسته ترین خویشکاری های پژوهش متن شاهنامه، تعیین خوانش واژه های آن است، بدان گونه که خود سراینده می خواند. در این کتاب کوشیده شده است بایهه گیری از همه منابع موجود، از متن کهن گرفته تا بررسی های کنونی، خوانش احتمالی فردوسی تعیین شود. برای این کار، نخست وضعیت هر واژه در زبان پارسی میانه بررسی شده است و سپس در دستنویس های متون سده پنجم، خوانش واژگان در این دو دوره، در کنار توانش قافیه در خود شاهنامه، مهم ترین ملاک

و دستمایه در تعیین خوانش واژگان شاهنامه است. پس از تثبیت خوانش هر واژه، به بررسی آن واژه در شاهنامه پرداخته شده است، چاپ نخست این کتاب که سال ۱۴۰۲ به بازار آمده بود، اکنون به چاپ سوم رسیده است.

مشخصات کتاب

واج شناسی شاهنامه / نوشته جلال خالقی مطلق / ۶۸۰ صفحه / ۸۵۰ هزار تومان

شماره

شعر بیشتر شده اما قوی تر نشده است

گفت و گو با دکتر محمود اکرامی فر درباره نسبت های شعر و رسانه در گذر زمان

محبوبه عظیم زاده

نسبت شعر و رسانه در نگاه اول روشن است و می شود به سادگی گفت «شعریک رسانه است، چون می تواند مفاهیمی را از فرستنده پیام به گیرنده آن منتقل کند». اما بررسی این نسبت و این رابطه شرح مفصل می طلبد. نکته مشخص دیگر این است که این رابطه، در گذر سال ها، دستخوش تحولات زیاد و بزرگی شده است، چه از لحاظ فرمی و چه از لحاظ محتوایی. و می توان بارزترین این تغییرات را در تحولاتی که خود رسانه به خود دیده است، دنبال کرد. این نسبت و این رابطه، با همه متعلقات و جزئیاتش، چیزی است که محتوای اثر پژوهشی تازه محمود اکرامی فر را تشکیل می دهد؛ کتابی که نگارش آن تقریباً تمام شده است و بخش های متعددی را ذیل عنوان رابطه رسانه با شعر و شاعری دربرمی گیرد. از جمله هوش مصنوعی و ظرفیت های آن برای سرایش و توزیع شعر و همچنین تأثیرات منفی آن، و دخالت هایی که فضای مجازی و شبکه های اجتماعی در این تولید و توزیع کرده است. به این ها اضافه کنید اثر رسانه های مدرن بر بیشتر شدن تعداد شاعران، تولید و توزیع محتوا در روزگار کنونی و مباحثی چون جهان وندی و شهروندی شاعر، به مناسبت همین پژوهش اخیر، ما با این شاعر و نویسنده گفت وگویی کرده ایم تا براینان از نسبت شعر و دنیای شاعران با رسانه بیشتر بگوید.

گفت وگو

- شعر مجموعه ای از نمادهاست که محمل پیام اند

محمود اکرامی فر در مقدمه صحبت هایش به مامی گوید: از یک نگاه، شعر رسانه است، چون می تواند مفاهیمی را از فرستنده پیام به گیرنده آن منتقل کند؛ از زاویه ای دیگر اما شعر مجموعه ای از نمادهاست که محمل پیام هاست و شاعر پیام های اجتماعی، اعتراضی، عاشقانه و... خود را بر کلمات و موسیقی شعر سوار می کند. شاعر برای اینکه بسته بندی بهتر و اثرگذارتری داشته باشد، شعر را انتخاب می کند و برای مخاطبان یا گیرندگان خود می فرستد. در این حالت، شعر دیگر یک رسانه نیست، بلکه مجموعه ای از نمادهاست، نمادهای نوشتاری، موسیقایی، مرتبط بافضاسازی و...؛ اینجا رسانه می تواند روزنامه باشد یا رادیو، کتاب و...، نکته این است که در هر دو تعریف، وظیفه شعر انتقال پیام است و تسهیل ارتباطات و تعاملات بین شاعر که تولیدکننده و فرستنده پیام است و مخاطبان و خوانندگان شعر که گیرندگان آن هستند.

- ما در عصر شاعر-رسانه زندگی می کنیم

اما رابطه شعر و رسانه در روزگار کنونی از چه قرار است؟ آشکار است که این دو نسبت دیرینه و همیشگی با یکدیگر داشته اند، اما این نسبت در گذر زمان دچار چه تغییراتی و تحولاتی شده است؟ اکرامی فر بر این باور است که، امروزه با توجه به وجود رسانه های جدید، علاوه بر

اینکه شاعر یک رسانه است، شعر هم یک رسانه است. ما در عصر انسان-رسانه، و با توجه به موضوع خودمان، شاعر-رسانه زندگی می کنیم. شاعر درواقع مهندسی پیام را انجام می دهد. یک رسانه بزرگ مثل صداوسیما چه می کند؟ تعیین پیام، سفارش پیام، تولید پیام و بعد دروازه بانی و توزیع آن، و سنجش بازخورد، شاعر با ابزار

با هدف ایجاد ارتباط بین مراکز فعال در حوزه زبان و ادبیات فارسی از سراسر جهان برگزار می شود

اجلاس نیشابور، فرصتی برای تقویت ارتباط در حوزه تمدنی زبان فارسی

را اتفاقی مهم در عرصه فرهنگ خواند و گفت: «هدف از تأسیس این مجمع ایجاد ارتباط بین کشورهایی است که در حوزه تمدنی زبان و ادبیات فارسی قرار دارند و همچنین تألیف قلوب ملت ها با یکدیگر، زرقانی، با اظهار امیدواری درباره تداوم برگزاری این اجلاس در سال های آینده، افزود: «امیدوارم این اجلاس با همین اهداف در دیگر فرهنگ شهرها برگزار شود.»

او درباره بهره برداری از نتایج این اجلاس در دانشگاه ها و مراکز علمی نیز گفت: «بی شک، از نتایج برگزاری این اجلاس می توان در دانشگاه ها و دیگر مراکز فرهنگی و ادبی بهره مند شد.»
اجلاس «گفت وگوهای فرهنگی آسیایی، زبان فارسی: میراث معنوی مشترک» در قالب «هفته گفت وگوهای فرهنگی آسیایی» به همت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، در چهاردهم و پانزدهم مهرماه جاری و به میزبانی شهر نیشابور برگزار می شود.

همچنین، برنامه های هفته «گفت وگوهای آسیایی» از ۱۳ تا ۱۸ مهرماه در شهرهای نیشابور، مشهد و تهران برگزار خواهد شد.

و می توانند در وضعیت های متفاوت سرویس بدهند، نه تنها توانسته است خود را با این وضعیت وفق بدهد، بلکه توانسته است در قالب های جدیدتری خود را به مخاطب ارائه کند. مثلاً در قالب صدا یا تصویر، و چون به صورت چندرسانه ای تولید و توزیع می شود، می تواند اثرگذاری بیشتری داشته باشد. چون حواس بیشتری را از مخاطب درگیر می کند. ضمن اینکه شعر یک رسانه گرم است. یعنی شما وقتی شعری را می شنوید، متناسب با ظرفیت ذهنی و عاطفی و تخیلی خود، از آن بهره برداری می کنید. پس تاویل پذیری شعر بیشتر می شود. براساس نظریه هرمنوتیک، شما می توانید در وضعیت کنونی تاویل پذیری بیشتری از شعر داشته باشید. یعنی من شعر من خوب باشد، شما با یک آینه روبه رومی شوید، نه یک قاب عکس. شما وقتی مقابل آینه می ایستید، خودتان را می بینید و پشت سرتان را. حال، پشت سر شما چیست؟ تجربه های فردی و جمعی که حاصل زیست فردی و زیست اجتماعی و هنری و سیاسی و خانوادگی شماست.

یعنی شما براساس ذهنیت خودتان شعر من را می فهمید و تفسیر و تاویل می کنید. شعر به تعداد مخاطبان خود دارای مفاهیم متفاوتی است.

به این سؤال می گوید: شاعر به سفارش شما کار نمی کند، به سفارش دلش کار می کند. برخی آدم ها فقط مصرف کننده محتوا هستند. یعنی گوشی دستشان است و می خواهند ببینند چه خبر شعر بگوید، آن را به چه صورتی تولید کند؛ شنیداری، دیداری و...، بعد دروازه بانی کند و تعیین کند پیامش در چه بازه زمانی ای توزیع شود و در نهایت هم ارسال می کند و بازخوردهای مردم از شعرش را می سنجد. این شاعر-رسانه بودن به او قدرت می دهد، باعث استقلالش می شود و خودبستگی و خودکفایی و خوداتکایی. ازاین حیث، شاعران کنونی نسبت به شاعران گذشته خیلی به رسانه های رسمی وابسته نیستند. گاهی تعداد دنبال کنندگان صفحات یک شاعر از تیراز و دنبال کنندگان یک روزنامه بیشتر است. رسانه حتی روی دغدغه های شاعر هم اثرگذار است. رسانه هایی که برد جهانی دارند، دغدغه های جهانی را راحت تر منتقل می کنند. من اگر حرفی درباره لبنان می زنم، باید

- چیزی که کارکردش به روز نشود، از دایره مصرف خارج می شود

محمود اکرامی فر در بخش دیگری از صحبتش می گوید که نه تنها شعر، بلکه کارکرد بسیاری از مفاهیم، در گذر زمان عوض شده است؛ شعر کارکردش عوض شده است. همه چیز همین است. براساس مکتب کارکردگرایی، چیزی که نتواند کارکردش را در وضعیت های متعدد حفظ کند، از دایره مصرف مردم خارج می شود. مثلاً انقلابی که گوشی های تلفن همراه در زندگی مردم ایجاد کرد، انقلاب اکبر شوروی یا انقلاب صنعتی ایجاد نکرد. چون با این گوشی ها بود که دایره ارتباطات، نوع ارتباطات، نوع تلفن همراه در زندگی مردم ایجاد کرد، انقلاب اکبر شوروی یا انقلاب صنعتی ایجاد نکرد. چون با این گوشی ها بود که دایره ارتباطات، نوع ارتباطات، نوع تلفن همراه در زندگی مردم ایجاد کرد، رسانه ای هم دارد. اگر شاعر علاوه بر سواد رایانه ای، سواد رسانه ای هم داشته باشد، آن موقع توان تعیین، ارزشابی، دستیابی، بازبانی و دروازه بانی اش بهتر خواهد بود.

- شاعر به سفارش دلش شعری می گوید، رسالت شعر و شاعری چه؟ در این حالت، تحت تأثیر قرار نمی گیرد؟ شعروسودن سفارشی نمی شود؟ اکرامی فر در پاسخ

انتخاب شهر نیشابور برای میزبانی این رویداد مهم بین المللی افزود: «نیشابور یکی از فرهنگ شهرهاست. می توان نشست های بعدی را

در دیگر فرهنگ شهرهای قلمرو زبان فارسی برگزار کرد.» این استاد دانشگاه تأسیس مجمع بین المللی همکاری های علمی و فرهنگی زبان و ادبیات فارسی

خبر

استاد دانشگاه فردوسی مشهد برپایی مجمع بین المللی همکاری های علمی- فرهنگی زبان و ادبیات فارسی را اقدامی مهم برای تقویت ارتباط میان کشورهای حوزه تمدنی زبان فارسی خواند و گفت: «به کمک این مجمع بین المللی، قادر به نزدیکی ملت های این جغرافیا با یکدیگر خواهیم بود.» به گزارش روابط عمومی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، علقه مندان و پژوهشگران، به زودی، شاهد برگزاری نخستین دوره اجلاس «گفت وگوهای فرهنگی آسیایی، زبان فارسی: میراث معنوی مشترک» خواهند بود که با هدف تقویت ارتباطات مراکز فرهنگی و علمی مرتبط با زبان و ادبیات فارسی و ارتقای فعالیت های کنشگران این حوزه و به میزبانی شهر نیشابور برگزار می شود. در این حوزه، مهدی زرقانی گفت: «هدف از برگزاری این رویداد، ایجاد ارتباط بین مراکز فرهنگی، علمی و ادبی فعال در حوزه زبان و ادبیات فارسی از سراسر جهان و همچنین گسترش، سامان دهی و ارتقای فعالیت های کنشگران این عرصه است.» او درباره